આસો સુદ ૧૪, મંગળવાર તા. ૨૦-૧૦-૧૯૬૪
શ્રી તારણસ્વામી દ્વારા રચિત શ્રાવકાચાર, ગાથા-
૨૯૪થી ૨૯૬, ૩૦૫, ૩૨૫, ૩૩૩, ૩૪૬, ૩૫૬, ૩૯૨,
૩૯૯, ૪૦૦. પ્રવચન-૨૪

શ્રાવકાચાર તારણસ્વામી રચિત હૈ. ઈસમેં મિથ્યાત્વ ઔર સમકિતકા ... સુખ-દુઃખકા કારણ બતાતે હૈં. ૨૯૬. ૨૯૪, ૨૯૫ બાદમેં લેંગે.

मिथ्यात्वं परमं दुःखं, सम्यकं परम सुखं।
तत्र मिथ्यामतं तत्त्वं, शुद्ध सम्यक् सार्धयं।।२९६।।

યે શ્રાવકકી મૂલ બાત હૈ. મિથ્યાદર્શન પરમદુઃખકા કારણ હૈ. સમજમેં આયા? નિર્ધનતા, પ્રતિકૂલતા, નરકગતિ આદિ દુઃખકા કારણ નહીં હૈ. મિથ્યાશ્રદ્ધા, વાસ્તવિક તત્ત્વકા ભાન નહીં હૈ ઔર વિરુદ્ધ માન્યતા ઔર વિરુદ્ધ માન્યતા કરનેવાલેકા વિશ્વાસ કરકે વિરુદ્ધ માન્યતા કરના. સમજમેં આયા? દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્રકી ખબર નહીં, ક્યા દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્ર હૈ, ક્યા દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્ર કહતે હૈં, ઔર વિપરીત માનના. આત્માકા સ્વભાવ શુદ્ધ જ્ઞાયક હૈ, ઉસકો રાગસહિત અંતર માનના પુણ્યકી ક્રિયાસે અપનેમેં ધર્મ માનના. પાપકે પરિણામસે અપનેમેં મજા માનના, પરકી ક્રિયા મૈં કર સકતા હૂં, પરકી રક્ષા કર સકતા હૂં, ઐસા માનના, ઐસા માનનેવાલેકા વિશ્વાસ કરના, વહ સબ મિથ્યાત્વભાવ હૈ. ... મિથ્યાત્વમેં તો. ૨૯૪-૨૯૫ બાદમેં લેંગે. સમજમેં આયા? હૈ ન? પંડિતજી!

'**मिथ्यात्वं परमं दुःखं**' મિથ્યા-વિપરીત માન્યતા, ઉલટી શ્રદ્ધા, જાનપના ભલે થોડા હો, લેકિન ઉલટી શ્રદ્ધા મહાન પાપ હૈ. જાનપના ગ્યારહ અંગ નૌ પૂર્વકા પઢ લે. ... દૂસરે બોધકી તો બાત હી નહીં હૈ, વહ સબ તો અજ્ઞાન હૈ. દૂસરા જાનપના કરના વહ સબ તો અજ્ઞાન, અજ્ઞાન ઔર અજ્ઞાન હૈ. શાસ્ત્રકા પઢના, ગ્યારહ અંગ નૌ પૂર્વ પઢા, લેકિન દૃષ્ટિ સમ્યક્ કિયે બિના ઉસકા જ્ઞાન ભી અજ્ઞાન કહનેમેં આતા હૈ. સમજમેં આયા?

'**मिथ्यात्वं परमं दुःखं**' વિપરીત માન્યતા નિગોદકા કારણ હૈ. પરમ દુઃખકી વ્યાખ્યા વહ હૈ. પરમદુઃખ સમજે? નિગોદકે સિવા ઐસા દુઃખ નહીં હૈ. નિગોદ સમજે? આલુ, કાઈ, એક શરીરમેં અનંત જીવ. કહતે હૈં મિથ્યાદૃષ્ટિ જૈસા કોઈ દુઃખ નહીં હૈ. મિથ્યાદૃષ્ટિ ગ્યારહ અંગ પઢ લેવે, નૌ પૂર્વ પઢે, જગતકી વિચક્ષણતા, જગતકા સબ બોધ કર લે, ફિર ભી મિથ્યાદૃષ્ટિપના નહીં છોડે તો મિથ્યાત્વકે કારણ નિગોદમેં મહાદુઃખ પાયેગા. સમજમેં આયા? ... નિગોદં ગચ્છઈ. મિથ્યાશ્રદ્ધા ક્યા હૈ, સમ્યગ્દર્શન ક્યા હૈ યે માલૂમ નહીં.. સમજે? ઔર (માને કિ) હમ જૈન હૈં.

મુમુક્ષુ :- લેકિન જૈનમેં જન્મા હો વહ મિથ્યાદષ્ટિ થોડા હોતા હૈ.

ઉત્તર :- જૈનમેં ધૂલમેં જન્મા હૈ. જૈન કહાં હૈ? જૈનમેં જન્મા. બોરી પર લિખા કેસર, તો ક્યા કેસરકી બોરી હો જાતી હૈ? ઉપર તો બારદાન હૈ. જૈન નામ દિયા બારદાનકા, હમ જૈન હૈં. ઉસમેં ક્યા આયા? અનંત બૈર ઐસા બ્રહ્મચર્ય ભી અનંત બૈર પાલા, દયા ભી અનંત બૈર (પાલી), ભાવ કિયા, હાં! દયાકા ભાવ. છકાયકી (દયા) પાલ નહીં સકતા. ઐસા અનંત બૈર વ્રત, નિયમ કિયા. અપને આ ગયા હૈ. ઉગ્ર તપં વ્રતં. આ ગયા ન? વહ તો અનંત બૈર કિયા. લેકિન મિથ્યાશ્રદ્ધા જો અનંતકાલમેં એક સેકંડ ... ગઈ નહીં. તો વહ મિથ્યાશ્રદ્ધા ક્યા હૈ, સમ્યગ્દર્શન કિસકો કહતે હૈં, માલૂમ નહીં. સબકા સમાન ધર્મ. સમજમેં આયા? હમારા ભી સમાન હૈ, આપકા ભી સમાન હૈ. ... સબ .. કરતે હૈં.

ઐસા મિથ્યાત્વભાવ પરમ દુઃખ નામ નિગોદકા કારણ હૈ. સમજમેં આયા? પઢા-લિખા ઉસકા સબ પાનીમેં જાયેગા. મિથ્યાશ્રદ્ધા રખનેવાલા-પરકી ક્રિયા મૈં કર સકતા હૂં, પરકો સુખ-દુઃખ હમ દે સકતે હૈં, પરસે હમારા કલ્યાણ (હો જાયેગા), અથવા પરકા આશીર્વાદ મિલે તો હમારા કલ્યાણ હો જાયે, ઐસી ચીજ હૈ નહીં. સમજમેં આયા? મિથ્યાદર્શન પરમદુઃખકા કારણ હૈ. નિગોદકા કારણ હૈ. કુંદકુંદાચાર્ય તો કહતે હૈં, એક વસ્ત્રકા ધાગા રખકર હમ મુનિ હૈં ઐસા માને, મનાવે, માનનેકો સંમત હો, નિગોદં ગચ્છઈ. ક્યોંકિ વાસ્તવિક સર્વજ્ઞ પરમાત્માને જો તત્ત્વ કહા, ઉસમેં એક ભી ફેરફાર હો (તો) સારે નૌ તત્ત્વ બિગડ જાતે હૈં. સમજમેં આયા? ઐસી માન્યતા કરનેવાલા નિગોદમેં જાયેગા.

'**सम्यकं परम सुखं**'. સમકિતકે સિવાય કહીં સુખ હૈ નહીં. સમકિતી મોક્ષમેં જાનેવાલા હૈ. અલ્પકાલમેં એક-દો ભવમેં ઉસકી મુક્તિ હોગી. ભલે જ્ઞાન થોડા હો, ક્રિયા વર્તમાન આચરણ ન હો, લેકિન સમ્યગ્દર્શન શુદ્ધ હો (તો ભી ઉસકી મુક્તિ હોગી). શ્રેણિક રાજા. કોઈ ત્યાગ નહીં કિયા, વ્રત, નિયમ થા નહીં. સમ્યગ્દર્શન શુદ્ધ થા તો ઉસકે કારણ એકાદ ભવમેં ભવિષ્યમેં તીર્થંકર હોંગે. સમજમેં આયા? આગામી ચૌબીસીમેં તીર્થંકર હોંગે. વહ સમ્યગ્દર્શનકા પ્રતાપ હૈ. સેઠી!

'**सम्यकं परम सुखं**'. કહો, સમજમેં આયા? સમ્યગ્દર્શન.. ઓ..હો..! અંતર આત્મા.. એક ક્રિયા રાગકા કર્તા મૈં, પુણ્યકા, દયાકે ભાવકા કર્તા ભી મૈં નહીં તો પરકી ક્રિયાકા મૈં કર્તા નહીં. ઐસા અપના શુદ્ધ ચૈતન્યમેં જ્ઞાતા-દષ્ટાકે અનુભવમેં પ્રતીત (હોના), યે સમ્યગ્દર્શન અનંત આનંદકા-મોક્ષકા કારણ હૈ. ઉસકી તો કિમત નહીં હૈ અભી. બાહ્ય ક્રિયા કરે, વ્રત કરે, ક્રિયા કરે, તપ કરો (તો).. ઓ..હો..! બડા સંયમી હૈ. સમજમેં આયા? ઔર વ્રતાદિ ન હો તો કહે, ત્યાગ હૈ? કોઈ ત્યાગ નહીં હૈ, ભગવાનકા માર્ગ તો ત્યાગ હૈ. સુન તો સહી. સમજમેં આયા? સમ્યગ્દર્શન બિનાકા ત્યાગ સબ નરક, નિગોદમેં લે જાનેવાલા હૈ. અભિમાન હૈ ઉસકો અંદરમેં. સ્વભાવકા ભાન નહીં, હમને કિયા, ઐસા કિયા. કહતે હૈં,

'**सम्यकं परम सुखं**'. સમકિતકે સિવા કોઈ પરમસુખકા કારણ જગતમેં હૈ હી નહીં. સમજમેં આયા?

'**तत्र मिथ्यामतं तत्त्वं**' ઈસલિયે મિથ્યાશ્રદ્ધા, મિથ્યા અભિપ્રાય છોડકર '**शुद्ध सम्यक् सार्धयं**'. શુદ્ધ સમ્યગ્દર્શન અપના સાથ બનાના ચાહિયે. સમ્યગ્દર્શનકા સાથ બનાના ચાહિયે. સથવારા, સથવારાકો ક્યા કહતે હૈં? સાથીદાર. ચલતા હૈ ન? સાથીદાર હોતા હૈ. સમ્યગ્દર્શનકો સાથીદાર બનાના. અપના શુદ્ધ જ્ઞાયક પરમાત્મા. દૂસરા બોધ હો ન હો, દુનિયા માને, ન માને, વ્રત સંયમ હો કે ન હો, પરંતુ સમ્યગ્દર્શન યથાર્થ હુઆ, અલ્પકાલમેં વહ સમ્યગ્દર્શનકે પ્રતાપસે કેવલજ્ઞાન ઔર મોક્ષ પાયેગા. કહો, સમજમેં આયા? અબ, ૨૯૪. વહ ૨૯૬કે પહલે થી. વહ પહલે આ ગયા થા. પહલે આઠ વ્યાખ્યાન હુઆ ન? ઉસમેં યહ વ્યાખ્યાન આ ગયા થા. પહલે સોલહ વ્યાખ્યાન હુએ, ઉસમેં આઠ ગાથાકા આ ગયા. ઈસ ગાથામેં નહીં આયા, દેખો! ૨૯૪.

मिथ्या संग न कर्तव्यं, मिथ्या वासना वासितं।
दूरेहि त्यजंति मिथ्यात्वं, देसो त्याग च कर्तव्यं।।२९४।।

વિપરીત માન્યતા, એક કણ ભી સૂક્ષ્મ મિથ્યાત્વ. ટોડરમલજીને સાતવેં અધ્યાયમેં બહુત લિયા હૈ. જૈન દિગંબરમેં જન્મા ફિર ભી સૂક્ષ્મ ભી મિથ્યાત્વ રહતા હૈ. વ્યવહારસે નિશ્ચય પ્રાપ્ત હોતા હૈ, નિશ્ચયાભાસી વ્યવહાર વિકલ્પ આતા હૈ, ઉસકો જાનતે નહીં, માનતે નહીં. સાતવેં અધ્યાયમેં બહુત અધિકાર લિયા હૈ. કહતે હૈં કિ મિથ્યાત્વકા સંગ ન કરના ચાહિયે. મિથ્યાદષ્ટિકા સંગ નહીં કરના ચાહિયે ઔર મિથ્યાત્વકા ભાવ નહીં કરના ચાહિયે. જિસકી દષ્ટિ વિપરીત હૈ ઉસકા સંગ છોડના ચાહિયે. નહીં તો કુસંગસે મિથ્યાત્વકી લકડી ઘુસ જાયેગી.

મુમુક્ષુ :- ...

ઉત્તર :- પરદ્રવ્ય નુકસાન ક્યા કરે? લેકિન ... સંગકો અચ્છા જાને તો ઉસકી ઉલટી પ્રતીતિ હો જાયેગી. સમજમેં આયા? ઉલટી પ્રતીત કરા દેગા કિ ઐસા હૈ, ઐસા નહીં હૈ ઔર ઐસા હૈ. અપની મિથ્યાશ્રદ્ધા હૈ દૂસરમેં (તો) બના દે. માને તો બના દે. માને બિના ક્યા? યહાં લિખા હૈ ન, દેખો! '**मिथ्या वासना वासितं**' મિથ્યાત્વકી વાસના-ગંધ થોડી બૈઠી હો. ઉલટી શ્રદ્ધા-એક વિકલ્પસે ધર્મ હોતા હૈ, નિમિત્તસે કાર્ય હોતા હૈ, મૈં પરકા કાર્ય કર સકતા હૂં, કોઈ ભી, થોડી ભી સૂક્ષ્મ. સમજમેં આયા? સેઠી!

'**दूरेहि त्यजंति मिथ्यात्वं**' છોડ દે, દૂર છોડ દે. '**देसो त्याग**' દેસ આદિકા ત્યાગ કરના ચાહિયે. ઐસા ક્ષેત્ર હો તો છોડ દેના ચાહિયે. ઉલટા સંગ હો, જિસમેં મિથ્યાત્વકા પોષણ મિલે, મિથ્યાત્વકી પ્રરૂપણા-કથન મિલે. સચ્ચે તત્ત્વકા ભાન નહીં હો, ઐસા ક્ષેત્ર છોડ દેના ચાહિયે.

મુમુક્ષુ :- ..

ઉત્તર :- વહ મેરે મનમેં આયા થા, તુમ બોલે. વિમલચંદજી! વહાં સાધન નહીં થા (તો) છોડ દિયા. નહીં. વિમલચંદજીકો દેખા હૈ ન? અભી થે. બહુત વાંચન, ઉસકા દિમાગ બહુત હૈ. છોટી ઉમ્ર હૈ. ઉમ્ર તો ૨૮ વર્ષકી હૈ, લેકિન દિમાગ... શાસ્ત્રકા વાંચન, હાં! ધવલ, જયધવલ, મહાધવલ, સમયસાર, પ્રવચનસાર આદિ સબ શાસ્ત્ર. દૂસરી કોઈ બાત નહીં. ... પઢા, ઔર એક ઓર શાસ્ત્ર. બસ, દોકે સિવા, કોઈ તીસરી બાત હી નહીં. યુવાન હૈ, અભી તો ૨૮ સાલકી ઉમ્ર હૈ. અભી યુવાન હૈ. ઉસકી સમજનેકી ભાવના, સમજનેકી બહુત. ઔર જયધવલ, મહાધવલકા બહુત વાંચન. યાદદાસ્ત ભી બહુત. આસ્થાવાલા આદમી, હાં! આસ્થા. વહાં ઠીક નહીં થા. ૩૫૦ પગાર મિલતા થા. વહાં.. ક્યા કહતે હૈં? દાલમિયા નગર. નહીં, નહીં.

મુમુક્ષુ :- દાલમિયા નગર જૈનકા ગાંવ હૈ.

ઉત્તર :- વહાં કહાં ભાન થા? જૈન નામ ધરાયે સંપ્રદાયકા. જૈન કિસકો કહના? જૈન કિસકો કહના? જૈનકી દૃષ્ટિ ક્યા? જૈન ક્યા કહતે હૈં? વીતરાગકા ક્યા માર્ગ હૈ? અભી સત્ય ઉસે સુનનેમેં આયા નહીં, શ્રદ્ધા કહાંસે લાવે? સમજમેં આયા? દેખો! અપને આતા હૈ ન? પદ્મનંદી પંચવિંશતિમેં આતા હૈ. પદ્મનંદી પંચવિંશતિમેં આયા થા. દેસ છોડ દેના. જિસસે મિથ્યાત્વ-વિપરીત પ્રરૂપણા (હોતી હો, વહ) સંગ છોડ દે. સમજમેં આયા? કુંદકુંદાચાર્ય તો મૂલાચારમેં વહાં તક કહતે હૈં, મૂલાચારમેં, કિ જિસકી દૃષ્ટિમેં વિપરીતતા હૈ, (ઉસને) દૂસરા જાનપના ચાહે જિતના કિયા હો ઔર વ્રત, નિયમ ભી હો, લેકિન જિસકી દૃષ્ટિમેં વિપરીતતા હૈ (ઉસકા) સંગ છોડ દેના. ક્યા કરેં? યે સંગ છોડ, શાદી કર લે, સ્ત્રીકા સંગ કર. પરંતુ ઐસા સંગ છોડ દે. ઐસા પાઠ લિયા હૈ. એઈ..! પાઠ હૈ, ગાથા હૈ. હૈ કિ નહીં? લાઓ તો સહી. સેઠ સુને તો સહી. ડાલચંદજી મુશ્કિલસે આયે હૈં. ડાલચંદજી કહતે થે, યહાંસે જાનેકા મન નહીં કરતા. સમજમેં આયા?

કુંદકુંદાચાર્ય પુકાર કરતે હૈં. જિસકી દૃષ્ટિ-માન્યતામેં ઠિકાના નહીં, સમજમેં આયા? યહાં ભી સચ્ચા, યે ભી સચ્ચા, વહ ભી સચ્ચા. વ્યવહારશ્રદ્ધાકા ઠિકાના નહીં. નિશ્ચય સમ્યગ્દર્શન તો એક ઓર રહા. કહતે હૈં કિ ઉસકા સંગ નહીં કરના. ક્યા કરના? ઉસકા સંગ છોડ દે. કૌન-સી ગાથા હૈ? દસવાં અધિકાર. ૪૯૨ હૈ. દેખો! ક્યા કહતે હૈં? દેખો! ... કહતે હૈં કિ અભી આત્માકા ભાન નહીં હૈ ઔર રાગાદિકે વશ ત્યાગ લે લેતે હૈં, મુનિ હો જાતે હૈં, ઔર ઉસકી શ્રદ્ધામેં વિપરીત વાસના પડી હૈ, તો ઉસકા સંગ નહીં કરના.

वरं गणपवेसादो विवाहस्स पवेसणं।
विवाहे रागउपपत्तिगणो दोसाणागरो।।९६।।

કહતે હૈં કિ '**वरं गणपवेसादो विवाहस्स पवेसणं**' કુ-ખોટા સંગ, સાધુ કુસંગ, વિપરીત માન્યતા કરાનેવાલા. સમજમેં આયા? ઉસકા સંગ છોડ દે. ઉસકે બદલે '**विवाहस्स पवेसणं**'

ક્યા કહા? ... ક્યા કહા? **'वरं गणपवेसादो विवाहस्स पवेसणं'** ખોટે સંગમેં રહનેકે બદલે **'वरं विवाहस्स पवेसणं'** સ્ત્રીસે શાદી કરના પ્રધાન હૈ. ક્યોંકિ સ્ત્રીકે સાથ શાદી કરનેમેં તો ચારિત્રકા રાગકા હી દોષ આયેગા, મિથ્યાત્વકા દોષ નહીં આયેગા. આહાહા..! સમજમેં આયા? દુનિયાકો કઠિન લગતા હૈ વર્તમાનમેં. બાહ્ય ત્યાગ.. મૂલ ચીજ ક્યા હૈ ઉસકા ભાન નહીં. દેખો પાઠ.

'યતિ અંત સમયમેં યદિ ગણમેં પ્રવેશ કરેંગે તો શિષ્યાદિકમેં મોહ ઉત્પન્ન હોગા તથા મુનિકુલમેં મોહ ઉત્પન્ન હોનેકે લિયે કારણભૂત ઐસે પાર્શ્વસ્થાદિક પાંચ મુનિરાજકો સંપર્ક હોગા. ઉનકે સંપર્કકી અપેક્ષાસે વિવાહમેં પ્રવેશ કરના અર્થાત્ ગૃહમેં પ્રવેશ કરના અધિક અચ્છા હૈ. ક્યોંકિ વિવાહમેં સ્ત્રી આદિક પરિગ્રહોંકા ગ્રહણ હોતા હૈ ઔર ઉસસે રાગોત્પત્તિ હોતી હૈ. પરંતુ ગણ તો સર્વ દોષોંકા આકાર હૈં.' ઉલટે સંગકી શ્રદ્ધાકે પરિચયમેં રહના, **'ઉસસે મિથ્યાત્વ, અસંયમ, કષાય, રાગદ્વેષાદિક ઉત્પન્ન હોતે હૈં. વિવાહમેં મિથ્યાત્વ નહીં હોગા...'** બડી કઠિન બાત.

મુનિ સંત ભાવલિંગી છઠ્ઠે-સાતવેં ગુણસ્થાનમેં (ઝુલતે) આચાર્ય. જો, મંગલં ભગવાન વીરો, મંગલં ગૌતમો ગણી, મંગલં કુંદકુંદાર્યો. તીસરે સ્થાનમેં નામ દિયા. કહતે હૈં કિ કુસંગી સાધુ, કુસંગી ગૃહસ્થ, જિસકી વાસનામેં મિથ્યાત્વ પડા હૈ, તત્ત્વકા કુછ ભાન નહીં (ઉસકા સંગ કરનેસે તો) વિવાહમેં મિથ્યાત્વ નહીં હૈ, માત્ર ચારિત્રદોષ હોગા. એ.. પ્રેમચંદજી! દેખો! યે કુંદકુંદાચાર્યકે મૂલાચારકી ૯૬ ગાથા હૈ. દુનિયાકો ભાન કહાં હૈ. સમજમેં આયા? બાહ્ય ત્યાગ, બાહ્ય યે, બાહ્ય વેષ, યે કિયા ઔર વહ કિયા. ઉસકી પ્રતીતિ ઔર ઉસકા ભરોસા. તત્ત્વકી ક્યા વિપરીતતા હૈ, ભાન નહીં હૈ ઉસકો ઔર ભાન નહીં હૈ ઉસકો. ડાલચંદજી!

'विवाहे रागउपपत्तिगणो दोसाणागरो' ઉલટી શ્રદ્ધાવાલે સંગમેં તો અકેલા પાપ ઔર મિથ્યાત્વકી ખાન હૈ. મિથ્યાત્વકી ખાન હૈ. ઉસ દોષકી કિમત નહીં, મિથ્યાત્વકે દોષકી જગતકો કિમત નહીં. નિગોદકા કારણ હૈ. યહાં લિયા ન? **'मिथ्यात्वं परमं दुःखं'**. વહ ક્યા ચીજ હૈ, (ઉસકી) ખબર નહીં. કહતે હૈં, **'देसो त्याग च कर्तव्यं'**. દેસ છોડ દેના. અબ થોડા આતા હૈ, થોડા કથન આતા હૈ.

मिथ्या दूरेहि त्यजंति, मिथ्या संग न दृष्टिते।
मिथ्या माया कुटुम्बस्य, विरते सदा बुद्धे।।२९५।।

દેખો! તારણસ્વામી ક્યા કહતે હૈં? મિથ્યાત્વસે દૂરસે હી બચના ચાહિયે. **'दूरेहि वाचंते'**. વિપરીત શ્રદ્ધા મનાવે, પ્રરૂપે, કહે, દુનિયાકો મનાવે, સમજમેં આયા? ઐસે વિપરીત માન્યતાકે શાસ્ત્ર લિખે, **'दूरेहि त्यजंति'** **'मिथ्या दूरेहि त्यजंति, मिथ्या संग न दृष्टिते'**. મિથ્યાત્વકા સંગ ન દેખના ચાહિયે અથવા પરિચય નહીં કરના. મિથ્યાત્વ, માયામેં ફંસે કુટુંબકા સંગ બુદ્ધિમાન સદા બચાવે. ક્યા હૈ દેખો! માતા-પિતા, ભાઈ ભી યદિ ઐસે મિથ્યા સંસ્કારવાલે

હો (તો) છોડ દેના. હૈ ભૈયા? દેખો! ૨૯૫.

'मिथ्या माया कुटुम्बस्य'. અપના કુટુંબ હો, સ્ત્રી હો, પતિ હો, ભાઈ હો, કુટુંબકે સબસે પ્રિય રિશ્તેદાર હો, લેકિન મિથ્યાશ્રદ્ધાકા સંસ્કાર પડા હૈ ઔર મિથ્યાશ્રદ્ધાકી વાસના દૂસરેકો બતાતે હૈં કિ ઐસા માર્ગ હૈ, ઐસા માર્ગ હૈ. છોડ દે કુટુંબકો, છોડ દે પત્નીકો, છોડ દે પતિકો, ભાઈકો છોડ દે. કડક હૈ, કડક. પરંતુ સત્ય હૈ. મહાન મિથ્યાત્વકે પાપકી તો તુજે કિમત નહીં હૈ. સમજમેં આયા? ઔર યે રાગ ઘટ ગયા, બ્રહ્મચર્ય પાલા, ત્યાગ કિયા, ઈન્દ્રિયદમન કિયા, સંયમ પાલા, રાત્રિકો ચોવિહાર કરતે હૈં. વહ સબ તો ક્રિયા (હૈ). સુન તો સહી. જહાં મિથ્યાત્વકા સૂક્ષ્મ ભી શલ્ય પડા હૈ, ઉસકે કારણસે પરંપરા નિગોદમેં જાયેગા. ઐસે કુસંગકા ત્યાગ કરના. આહા..! યે બડા કઠિન, ભાઈ! સેઠી! છોડ દે કુસંગ, ઐસે મિથ્યા સંગકો. સમજમેં આયા?

સંગ **'विरते सदा'**. સમજે? મિથ્યાત્વ, માયામેં ફંસે હુએ કુટુંબકે સંગસે બુદ્ધિમાન સદા હી બચા રહે. દેખો! સદા બચા રહે. તુમ્હારે સાથ ધર્મકી ચર્ચા નહીં. સમજે? સંસારકી બાત હો તો ભલે, ધર્મકી ચર્ચા નહીં. ક્યોંકિ તુમ્હારી દૃષ્ટિ વિપરીત હૈ. વહ સંગ ... કરતા નહીં. કુટુંબકે સાથ ભી નહીં કરના. આહાહા..! યે તો ઘરમેં ક્લેશ કરા દે ઐસા હૈ.

મુમુક્ષુ :- .. જિમ્મેદારી તો હૈ ન?

ઉત્તર :- કૌન-સી જિમ્મેદારી. સંસારકી અલગ બાત હૈ. લેકિન ઈસ પ્રકારકા પરિચય મત કરના. વહ કહેગા, મૈં તુમકો બાત કહતા હૂં. વહ બુદ્ધિવાલા હો. નહીં, વિપરીત શ્રદ્ધાકી બાત હમેં નહીં સુનની હૈ. ... હો તો કહે, નહીં, હમેં વહ બાત નહીં સુનની હૈ. સમજમેં આયા? વહ કહતે હૈં. કુટુંબ છોડ દેના, દેસ છોડ દેના, ઘર છોડ દેના. મિથ્યાત્વ તીવ્ર હો ઔર અપની બુદ્ધિ અલ્પ હો ઔર ઉસકા વિપરીત સંસ્કાર પડા હો તો છોડ દેના ઉસકો. ચાહે કુટુંબ હો તો ભી છોડ દેના. ઓહોહો..! યહ જીવ મિથ્યાત્વકે સંસ્કાર છોડે નહીં ઔર દૂસરા છોડ દે, તો ક્યા છોડા? ધર્મ છોડ દિયા હૈ. સમજમેં આયા? ૩૦૫. ૩૦૫ ગાથા હૈ ન? જીવરક્ષા શબ્દ હૈ ન, ઈસલિયે અર્થ સમજનેકે લિયે લેતે હૈં. ૩૦૫ હૈ ન?

जीवरक्षा षट् कायस्य, संकये शुद्ध भावना।
श्रावको सुदृष्टि जलं, फासू जलं प्रवर्तते।।३०५।।

પહલા પ્રશ્ન તો યહ હૈ કિ જીવકી ષટ્કાયકી રક્ષા શબ્દ જો પડા હૈ ન, વહ જીવકી રક્ષા કર સકતે હૈં, ઐસે અર્થમેં નહીં હૈ. ક્યોંકિ છકાય જીવ તો પર હૈ. પરકી પર્યાય રક્ષા કર સકે તો-તો દૃષ્ટિ મિથ્યાત્વ હો ગઈ, પરદ્રવ્યકી પર્યાય મૈં કરતા હૂં. સમજમેં આયા? શબ્દ નહીં સમજે તો ઉલટા અર્થ કરે ઐસા હૈ ઉસમેંસે. દેખો! જીવરક્ષા ષટ્કાયકી. ષટ્કાયકી જીવરક્ષા કરના લિખા હૈ. વહ તો શબ્દ હૈ ઐસા. ઉસકા અર્થ સમ્યગ્દૃષ્ટિકો છકાયકો દુઃખ હોનેકા ભાવ નહીં હોતા, ઉસકો મારનેકા ભાવ નહીં હોતા. મરે યા જીવિત રહે, વહ તો

ઉસકી પર્યાયકી લાયકાત હૈ. ઉસકા આયુષ્ય હો તો નહીં મરે, નહીં હો તો મરે જાય ઉસકે કારણ.

શુદ્ધ સમ્યગ્દર્શનકી ભાવના કરનેવાલા શ્રાવકકો શુદ્ધ દૃષ્ટિ રખનેવાલા સમ્યગ્દર્શન શુદ્ધ જ્ઞાતા-દૃષ્ટા ઐસા ભાન હૈ. છકાયકે પ્રાણિયોંકી રક્ષા કરના.. લંબા-લંબા લિખા હૈ, ભાઈ! છ કાયકી જીવરક્ષા અથવા ઉસકો નહીં મારના ઐસા ભાવ ઉસકો હોતા હૈ. હૈ શુભભાવ. છકાયકે જીવકો નહીં મારના, હૈ તો શુભભાવ, ધર્મ નહીં. પુણ્યભાવ (હૈ). ઉસસે પરકી રક્ષા કર સકતે હૈં ઐસા (હૈ) નહીં. પરકી રક્ષા કરના માને તો મિથ્યાદૃષ્ટિ હૈ. પરદ્રવ્યકી પર્યાયકા કર્તા હોતા હૈ. સમજમેં આયા? દોપહરકો ચલતા હૈ ન? સમજે બિના શાસ્ત્રકે અર્થકે અનર્થ કરે, મિથ્યાત્વ પોષે, ઉસકા સંગ છોડ દેના. દેખો!

'**जीवरक्षा षट् कायस्य, संकये शुद्ध भावना**' સમજમેં આયા? '**श्रावको सुदृष्टि**'. શ્રાવક શુદ્ધ દૃષ્ટિ રખનેવાલા. '**फासू जलं प्रवर्तते**'. પ્રાસુક જલ કામમેં લેતે હૈં. કામમે લેતે હૈં, યાની ક્યા? ઐસા ભાવ આતા હૈ. કોઈ પ્રાણીકો દુઃખ ન હો, .. કો દુઃખ ન હો. પડિમાધારીકી બાત લી હૈ. ઐસા ભાવ આતા હૈ. પરકી ક્રિયા અપનેસે હોતી હૈ, ઐસા વે માનતે નહીં. પરંતુ ઐસા ભાવ (આતા હૈ કિ) કોઈ પ્રાણીકો દુઃખ ન હો. જલ (જીવોંકી) રક્ષા (કે લિયે) ગાલન... છાનકે (ઉપયોગ કરતે હૈં). ક્રિયા તો પરકી હૈ, હાં! પરકો આત્મા કર સકતા નહીં. છાનન-ફાનનકા કર્તા હો તો મિથ્યાદૃષ્ટિ હૈ. સમજમેં આયા? જૈનધર્મ યાની વસ્તુકા સ્વભાવ સમજના મહા અલૌકિક બાત હૈ. સમજમેં આયા? છકાયકી રક્ષાકા આ ગયા ન? અબ, ૩૨૫. શ્રાવકોંકે આચારકા સબ વર્ણન હૈ, હાં! સાર-સાર ગાથા લી હૈ.

देह देवलि देवं च, उवइट्ठो जिनवरंदेहं।
परमेष्ठी संजुत्तं, पूजं च शुद्ध सम्यक्त्वं।।३२५।।

સમ્યગ્દૃષ્ટિ, નિશ્ચયસે અપને દેહમેં પરમાત્મા બિરાજતા હૈ, ઐસા માનતા હૈ. અપના ભગવાન દેહદેવલમેં બિરાજતા હૈ. સમજમેં આયા? અપના ભગવાન બાહર નહીં હૈ. '**देह देवलि**' શરીરરૂપી મંદિરમેં. આત્મારૂપી દેવ. મૈં હી પરમેશ્વર હૂં. અનંત ગુણકા ધામ, અનંત આનંદકા કંદ, અનંત કેવલજ્ઞાનકી બેલકો પ્રગટ કરનેકા બીજ. અનંત-અનંત કેવલજ્ઞાન.. કેવલજ્ઞાન.. કેવલજ્ઞાન સાદિઅનંત, ઐસી પર્યાય અનંત. કેવલજ્ઞાન એક સમયકી પર્યાય હૈ. દૂસરે સમય દૂસરી હોતી હૈ, તીસરે સમય તીસરી હોતી હૈ. કેવલજ્ઞાન, હાં! વહી કેવલજ્ઞાન નહીં રહતા. સમય-સમયકી કેવલજ્ઞાનપર્યાય સાદિઅનંત (રહે), ઉસકા બીજ-પેટ ઉસકે આત્મામેં હૈ, આત્મામેં હૈ. મેરમેંસે કેવલજ્ઞાનકી પર્યાય બહે, ઐસા મૈં (હૂં). ઐસા દેહદેવલમેં બિરાજમાન ભગવાન, ઉસકો અંતરમેં અનુભવસે પ્રતીત કરના, ઉસકા નામ શ્રાવકાચાર સમ્યગ્દર્શન હૈ. સમજમેં આયા?

પુનઃ, જિનેન્દ્રોંને કહા હૈ. દેખો! '**उवइट्ठो जिनवरंदेहं**', '**उवइट्ठो जिनवरंदेहं**'. જિનેન્દ્રોંને ઐસા કહા હૈ. તીનલોકકે નાથ પરમેશ્વર વીતરાગ, સૌ ઇન્દ્રોંકે પૂજનિક. મહાવીર આદિ અનંત

તીર્થંકરો, સીમંધર આદિ પરમાત્મા બિરાજમાન. વિદ્યમાન આતા હૈ. મમલ પાહુડમેં આતા હૈ, મમલ પાહુડમેં આતા હૈ. વર્તમાન વિદ્યમાન સીમંધર ભગવાન આદિ. મમલ પાહુડમેં આતા હૈ. થોડા-થોડા સબ દેખ લિયા હૈ. સમજમેં આયા? થોડા-થોડા. એક મહિનેમેં ૧૨ (ગ્રંથ) પઢે. હમેં તો કિતને સમયસે હોતા હૈ લેકિન... સમજમેં આયા? **'उवइट्ठो जिनवरंदेहं'** જિનવરેન્દ્રોંને યહ ઉપદેશ કિયા હૈ. સમજમેં આયા? બાકી બાહ્ય મંદિર આદિ વ્યવહાર હૈ. પુણ્યબંધકા કારણ હૈ. ભક્તિ, પૂજા, યાત્રા પુણ્યબંધકા કારણ હૈ. વાસ્તવિક દેવ યહાં બિરાજતા હૈ. સમજમેં આયા?

'परमेष्ठी संजुत्तं'. કૈસા હૈ? સિદ્ધ પરમેષ્ઠી ગુણોં સહિત હૈ. મૈં તો પૂર્ણ સિદ્ધકે જિતને ગુણ હૈં, ઉતને પૂર્ણ મેરેમેં હૈ. ઐસા પરમેષ્ઠી મૈં હૂં. ઐસી સમ્યગ્દૃષ્ટિકી દૃષ્ટિ અપને સ્વભાવ પર હોતી હૈ. જ્ઞાતા-દૃષ્ટા મૈં પૂર્ણ અનંત આનંદકા કંદ હૂં. રાગ ઉત્પન્ન હોતા હૈ, વહ મેરા કર્તવ્ય નહીં, મૈં જાનનેવાલા હૂં. દેહકી ક્રિયા હોતી હૈ, મૈં જાનનેવાલા હૂં. ઐસા સમ્યગ્દૃષ્ટિ અપને આત્માકો સિદ્ધ સમાન (માનતા હૈ). ઉસકી ભક્તિ, પૂજા શુદ્ધ સમ્યગ્દર્શન હૈ.

ભક્તિકી વ્યાખ્યા ક્યા? અપને પૂર્ણાનંદ શુદ્ધ સ્વરૂપમેં એકાગ્રતાસે સમ્યગ્દર્શન કરના વહ ભક્તિ હૈ. વહ નિશ્ચયભક્તિ હૈ. સમજમેં આયા? ભગવાન આદિકી ભક્તિ સાક્ષાત્ તીર્થંકર હો તો ભી વહ ભક્તિ, ભગવાનકે સમવસરણમેં હોતી હૈ વહ વ્યવહાર ભક્તિ હૈ. સેઠ! અપના ભગવાન વહાં ઉનકે પાસ નહીં હૈ. .. યહાં ભગવાન હૈ. સમવસરણમેં ભી ગણધરો ભગવાનકી પૂજા કરતે હૈં. સમજતે હૈં કિ શુભભાવ હૈ. સમજમેં આયા? શ્રાવક ભી મણિરત્નસે ... શુભભાવ હૈ. પરદ્રવ્યકા લક્ષ્ય હૈ તો શુભભાવ હૈ. સમજમેં આયા? મુક્તિકા માર્ગ નહીં. પરંતુ બીચમેં વ્યવહાર આયે બિના રહતા નહીં. યે દો બાત લોગ કરતે હૈં, દેખો! યહાં કહા.

'पूजं' અપના આત્મા પૂજ્ય હૈ, ભક્તિ કરનેલાયક હૈ. અખંડાનંદ પ્રભુ એક વિકલ્પકી ગંધ જિસમેં નહીં, પૂર્ણાનંદ પરમેશ્વર, જિસકી એક-એક ગુણમેં અનંતી શક્તિ, ઐસા અનંત ગુણકા પ્રભુ ભગવાન, જિસમેં એક-એક ગુણકી અનંતી પર્યાય. સમજમેં આયા? ઐસા અપના આત્મા નિજ કારણપ્રભુ, ઉસકી અંતર દૃષ્ટિ કરના, એકાગ્ર હોના, વહી ઉસકી ભક્તિ ઔર પૂજા હૈ. સમજમેં આયા? વહી ભક્તિ ઔર પૂજા સંવર, નિર્જરાકા કારણ હૈ. સમજમેં આયા? ..ચંદજી! બહુત કઠિન (પડતા હૈ) લોગોંકો. એ.. સોનગઢ (વાલે ઐસા કહતે હૈં). અરે..! સોનગઢ નહીં, યે તો ભગવાનકી બાત હૈ, સુન તો સહી.

મુમુક્ષુ :- ...

ઉત્તર :- હાં. અપને આપ હી હૈ અંદરમેં. ... ભાવ આતા હૈ બરાબર હૈ. શુભભાવ આતા હૈ, ભક્તિ, પૂજા. ઇન્દ્રોં નાચતે હૈં. શાસ્ત્રમેં આતા હૈ. સમજમેં આયા? ... વિકલ્પ આયા, ઉસસે તીર્થંકર ગોત્ર બંધતા હૈ. વિકલ્પ રાગ હૈ. આહાહા..! સમજમેં આયા? ષોડશકારણ

ભાવના હૈ ન? દર્શનવિશુદ્ધિ અકેલે સમ્યગ્દર્શનકી બાત નહીં હૈ. સમ્યગ્દર્શનસે બંધ પડતા હી નહીં. ક્યોંકિ સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રાણિ મોક્ષમાર્ગઃ. સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્ર નિર્વિકલ્પ શ્રદ્ધા, અનુભવ ઔર સ્થિરતા મોક્ષમાર્ગ હૈ. મોક્ષમાર્ગસે બંધ હોતા હી નહીં. વહ બાત યહાં કહતે હૈં. તારણસ્વામી યહ કહતે હૈં કિ સમ્યગ્દૃષ્ટિકો ષોડશકારણ ભાવનાકા રાગ આતા હૈ, મિથ્યાદૃષ્ટિકો નહીં. ઔર આયા વહ રાગ પુણ્યબંધકા કારણ હૈ. આહાહા..! સમજમેં આયા?

ષોડશકારણ ભાવના ભાયી હૈ. કિસને? જિસને. તથા અરિહંતપદકી ભાવના ભાયી હૈ. વહ તો એક હી બાત હૈ. '**अरहंत भावनं**' હૈ ન? દો બોલ લિયે હૈં ન? ષોડશ ભાવના ભાયેમેં '**अरहंत भावनं**' (હૈ). વહ તો તીર્થંકરપનેકા વિકલ્પ આયા. સમકિતીકો આતા હૈ, યહ બતાના હૈ. શ્રદ્ધામેં ઠિકાના નહીં હૈ, મિથ્યાત્વ (હૈ) ઔર હમેં ષોડશકારણ ભાવના હૈ. કહાંસે આયી તેરે? યે કહતે હૈં. સમજમેં આયા? કરો, ધર્મ પ્રભાવના ઔર કરો દુનિયામેં ઐસા. તીર્થંકર ગોત્ર બંધ જાયેગા. કરો, વૈયાવચ્ચ ઔર કરો ઐસા. કહતે હૈં કિ, મૂઢ હૈ. સમ્યગ્દર્શન બિના તેરા ઐસા વિકલ્પ કભી તીન કાલમેં આતા નહીં. કહો, સમજમેં આયા? તથા અરહંત ભાવના ભાયે. લો, તીન પદાર્થ સ્વરૂપ. તીન યાની સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્ર. સમજમેં આયા? સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્રસ્વરૂપ તીર્થંકર પૂર્ણ પાંચ જ્ઞાનમય હોતે હૈં. ચૌબીસમેં સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્ર પૂર્ણ હુઆ. કિસકો? જિસને અપના સમ્યગ્દર્શન સ્વભાવકો પ્રગટ કિયા, ઉસમેં જો વિકલ્પ આયા, તીર્થંકર ગોત્રકા બંધ હુઆ વહ તીર્થંકર ભવિષ્યમેં હોંગે. પરંતુ વહ વિકલ્પ ઔર પ્રકૃતિસે તીન દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્ર પૂર્ણ હોંગે, ઐસા નહીં. લેકિન ઉસ જીવકી ઐસી લાયકાત હૈ કિ અગલે ભવમેં દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્ર અપને સ્વભાવકે કારણ પૂર્ણ કરેગા. વિકલ્પ આયા વહ રાગ હૈ, બંધ પડા વહ જડ પ્રકૃતિ હૈ. સમજમેં આયા?

કોઈ કહે કિ, દેખો ભૈયા! તીર્થંકર ગોત્ર બાંધા. તો તીર્થંકર ગોત્ર બંધા હૈ ઉસસે કેવલજ્ઞાન પાયેગા. તીર્થંકર પ્રકૃતિ બંધસે કેવલજ્ઞાન પાયે તો વહ તો બંધકી પ્રકૃતિ જડ હુયી. ઔર જિસ ભાવસે બંધા વહ ભાવ તો આસ્રવ, ઉદયભાવ હૈ, રાગ હૈ. ઉદયભાવસે બંધ પડતા હૈ. ક્યા ક્ષયોપશમભાવસે બંધ પડતા હૈ? પાંચ ભાવ હૈ. ઉદય, ઉપશમ, ક્ષયોપશમ, ક્ષાયિક ઔર પારિણામિક. ઉદયભાવસે બંધ પડતા હૈ. તીન કાલ તીન લોકમેં કોઈ ભી પ્રકૃતિકા નયા બંધ પડો, (વહ) ઉદયભાવસે (પડતા) હૈ. ક્ષયોપશમ, ઉપશમ, ક્ષાયિકસે બંધ પડતા નહીં. ખબર નહીં ઔર ઐસે હી લગા દે. દેખો ભૈયા! ષોડશકારણ ભાવના ભાયી, તીર્થંકર હોગા. તીર્થંકર પ્રકૃતિ બંધી ઉસ કારણસે કેવલજ્ઞાન પાયેગા. તીર્થંકર પ્રકૃતિ તો અજીવ હૈ. ઔર જો ભાવ થા વહ તો ઉદયભાવ રાગ હૈ. રાગ ઔર અજીવસે કેવલજ્ઞાન હોગા? ઈશ્વરચંદજી! બડી કઠિન બાત.

મુમુક્ષુ :- ભાવના ભાતે હૈં..

ઉત્તર :- ભાવના ભાતે નહીં, આ જાતી હૈ. ભાવના ભાતે હૈં, ઐસા કહા હૈ. વહ

અર્થ અભી નહીં કિયા હૈ.

મુમુક્ષુ :- ..

ઉત્તર :- વિકલ્પ આતા હૈ, ઉસકો ભાતે હૈં ઐસા કહનેમેં આતા હૈ. સમજમેં આયા? ઔર વહ ભી બાત ઐસી હૈ કિ કોઈ તીર્થંકરકા દ્રવ્ય હો, ઉસકો વિકલ્પ આતા હૈ. અનાદિકી શ્રેણીકી સ્થિતિ ઉસકી ઐસી હૈ. સબ ઐસા ભાવ કરે, ઐસા હોતા હી નહીં. થોડી સૂક્ષ્મ બાત હૈ. વહ તો જો તીર્થંકર હોનેવાલા જીવ હૈ, ઉસકે ક્રમમેં ઐસી વિકલ્પકી દશા ચારિત્રમેં બીચમેં આતી હૈ. ઐસી ઉસમેં યોગ્યતા પડી હૈ. દૂસરેમેં ઐસી યોગ્યતા હૈ નહીં. સમજમેં આયા? ચારિત્રદોષકી વિપરીતતાકા વહ કણ હૈ, પરંતુ વહ સમ્યગ્દૃષ્ટિ તીર્થંકર હોનેવાલે હૈં, ઐસી ઉસમેં યોગ્યતા હૈ. ઉસકો ઐસા વિકલ્પ આતા હૈ. લેકિન જાનતે હૈં કિ આસ્રવ હૈ, મુજે હિતકર નહીં હૈ. બંધ પડા વહ મુજે હિતકર નહીં હૈ. પરંપરાસે મુક્તિ હોતી હૈ ઐસા કથન શાસ્ત્રમેં આતા ચલે, લેકિન ઉસકા અર્થ હૈ કિ ઉસસે હોતા નહીં. ઓહોહો..! કરો, ષોડશકારણ ભાવના, લગાઓ ઐસા. આઠ કર્મકી પૂજા.

મુમુક્ષુ :- ..

ઉત્તર :- વહ શુભભાવ હૈ, શુભભાવ હૈ, ભૈયા! આયા વહ શુભભાવ હૈ, ઇતના હૈ બસ. ફિર સમજના દૂસરી ચીજ હૈ. વિકલ્પકા વિવેક ઔર અજીવ પરતત્ત્વકા વિવેકસે ભિન્ન ભગવાન હૈ. સમ્યગ્દૃષ્ટિને અંતરમેં પહલેસે સ્વીકાર કિયા હૈ. જિતના ઉદયભાવકા વિકલ્પ આયેગા વહ મેરી ચીજ નહીં. મુજે ઉપાદેય નહીં. ષોડશભાવના ઉપાદેય નહીં. ઐસા સમ્યગ્દૃષ્ટિ માનતે હૈં. હેય તરીકે હૈ, પરંતુ આયે બિના રહતા નહીં. ઉસકી યોગ્યતા ઐસી હૈ તો આતી હૈ. આહાહા..! જગતકો કઠિન (પડે). તત્ત્વકી સત્યતા સુનનેમેં આયી નહીં. પંડિતજી! યહ તો સર્વજ્ઞ પંથ હૈ. વીતરાગ ત્રિલોકનાથકા પંથ હૈ. ઇન્દ્રોં માનતે હૈં. તીર્થંકરો કહતે હૈં, ગણધરો સ્વીકારતે હૈં. દો-ચાર આદમી, પચીસ-પચાસ લોગ માન લે ઐસી યહ ચીજ હૈ? સમજમેં આયા?

કહતે હૈં, પાંચ જ્ઞાનમય હોતા હૈ. કૌન? વહ તીર્થંક સમ્યગ્દર્શન સહિત હૈ, ઉસકી ભાવનામેં પૂર્ણ શુદ્ધિ કરનેકા ભાવ હૈ. બીચમેં ઐસા વિકલ્પ આયા તો ઉસસે હોતા હૈ ઐસા નહીં. ઔર વહ રાગ ભી જબ છેદેગા તબ કેવલજ્ઞાન હોગા. ઔર કેવલજ્ઞાન હુઆ તબ તીર્થંકર પ્રકૃતિ બંધી (થી) ઉસકા પાક-વિપાક આયેગા. કેવલજ્ઞાન હોનેકે બાદ પ્રકૃતિકા પાક આતા હૈ. તીર્થંકર પ્રકૃતિકા ઉદય ૧૩વેં (ગુણસ્થાનમેં) આતા હૈ. નીચે આતા હી નહીં. આહાહા..! ક્યા કિયા તીર્થંકર પ્રકૃતિને આત્માકો? પરપદાર્થ આત્માકો ક્યા કરે? સ્વભાવમેં સહાયક હોતા હૈ? બિલકૂલ નહીં. વિકલ્પ ભી આયા થા, વહ આગે જાકર સ્વરૂપમેં સ્થિર હુઆ, વિકલ્પ છૂટ ગયા, પ્રકૃતિ રહ ગઈ. જબ કેવલજ્ઞાન... વહ કહતે હૈં, પાંચ જ્ઞાનમય હુઆ, તબ તીર્થંકર પ્રકૃતિ બંધી થી, પાકમેં-ઉદય આયા ૧૩વેં ગુણસ્થાનમેં. કેવલજ્ઞાન હો ગયા. સેઠ!

મુમુક્ષુ :- ..

ઉત્તર :- દૂસરેકો લાભ.. જિસકી ઉપાદાનકી યોગ્યતા હોતી હૈ, ઉસકો નિમિત્ત હોતા હૈ. સબ તકરાર હૈ. બહુત ચર્ચા ચલ ગઈ હૈ. જિસકી ઉપાદાનકી લાયકાત હો ઉસે વાણી નિમિત્ત હોતી હૈ. વાણી ક્યા કરે? અનંત બૈર તીર્થંકરકે પાસ ગયા હૈ. અનંત બાર દિવ્યધ્વનિ સુની. અનંત બાર ભગવાનકી પૂજા સમવસરણમેં ઈન્દ્રકે સાથ કી. ક્યા હુઆ? મૂલ ચીજકી ક્યા દષ્ટિ હૈ? મૂલ ચીજ ક્યા હૈ? અપના સ્વઆશ્રયકી ક્યા ચીજ પ્રગટ હોતી હૈ, (ઉસકા) ભાન નહીં, તો ભગવાન ક્યા કરે? ભગવાન તો વહાં બિરાજતે હૈં. ક્યા?

મુમુક્ષુ :- ..

ઉત્તર :- ઉદય. જડકા ઉદય-પાક આતા હૈ. સમવસરણ આદિ રચા જાતા હૈ. કેવલજ્ઞાન તો હો ગયા હૈ. કેવલજ્ઞાનમેં ક્યા પ્રકૃતિને મદદ કી? પાક તો ૧૩વેંમેં આયા. આહાહા..! ઈસલિયે યહ ગાથા લી હૈ. સમજમેં આયા? ૩૪૬ હૈ. ૩૪૬.

શાસ્ત્ર ભક્તિ. '**ज्ञानगुणं च तत्त्वारि, श्रुतं पूजा**' ઐસા લિખા હૈ. દેખો! સમ્યક્ શ્રુત કિસકો કહતે હૈં, ઉસકા સમ્યગ્દષ્ટિકો વિવેક હૈ. ચાર અનુયોગ. દ્રવ્યાનુયોગ, ચરણાનુયોગ, કરણાનુયોગ, સમજમેં આયા? કથાનુયોગ. યે ચાર કિસકો કહતે હૈં? કિસકા અભ્યાસ કરના? સમ્યગ્દષ્ટિકો સબ માલૂમ હૈ. વહ બાત લી હૈ. દેખો! વહ લેંગે, હાં! ચાર અનુયોગ. બાદમેં ચાર અનુયોગ લેંગે. અભી ચાર અનુયોગ કિસકો કહના? દ્રવ્યાનુયોગ કિસકો કહના? અભ્યાસ કિસકા કરના, યહ માલૂમ નહીં. તો શ્રાવકકો માલૂમ હૈ, સચ્ચે શ્રાવકકો.

ज्ञान गुणं च तत्त्वारी, श्रुतं पूजा सदा बुधै।
धर्म ध्यानं च संजुत्तं, श्रुतं पूजा विधीयते।।३४६।।

'**ज्ञान गुणं च तत्त्वारी**' ચાર અનુયોગ. સમજમેં આયા? ચાર અનુયોગકે નામ નહીં આતે. સેઠ તો ના કહતે હૈં. ... દેખો! જ્ઞાન ગુણકા નિમિત્ત શાસ્ત્ર ક્યા હૈ? ચાર પ્રકારકે શાસ્ત્ર હૈં ન. '**तत्त्वारी**'. '**श्रुतं पूजा सदा बुधै**'. '**बुधै**' નામ જ્ઞાનિયોંકો શ્રુતપૂજા કરની હૈ. શ્રુતપૂજા નામ ભાવશ્રુત પૂજા અંદરમેં કરની ચાહિયે. અંતરમેં ભાવશ્રુત દર્શન આશ્રયમેં સમ્યગ્દર્શન હુઆ હૈ તો સમ્યક્મેં સ્વસંવેદન કરકે ભાવશ્રુતકી વૃદ્ધિ કરની, વહ ભાવશ્રુત પૂજા હૈ. વહ અંદરમેં સંવર, નિર્જરા હૈ. સમ્યગ્દર્શન સહિત. બાહ્ય દ્રવ્યશ્રુતકી પૂજામેં વિકલ્પ હૈ. શુભરાગ હૈ. સમ્યગ્દષ્ટિકો ઐસા ભાવ આતા હૈ. સમજમેં આયા? '**तत्त्वारी, श्रुतं पूजा सदा बुधै**'.

'**धर्म ध्यानं च संजुत्तं**' ભાષા યહ લી હૈ. ઐસા નહીં હૈ. ધર્મધ્યાન સહિત હી હોના ચાહિયે. તો ધર્મધ્યાન તો સમ્યગ્દષ્ટિકો હી હોતા હૈ, અજ્ઞાનીકો ધર્મધ્યાન હોતા નહીં. અપના સ્વભાવ જ્ઞાયક ચિદાનંદ પરિપૂર્ણ પ્રભુ, કિસીકા કર્તા-હર્તા હૈ નહીં. કિસીકી સહાયતાસે મેરી દશા પ્રગટ હો, ઐસા મૈં નહીં હૂં. ઐસી અંતર અનુભવમેં પ્રતીતિ હુઈ, ઐસે ધર્મધ્યાન સહિત

શ્રુતપૂજા કરનેકા (ભાવ આતા હૈ). શ્રુતપૂજાકે દો અર્થ હૈ. ભાવશ્રુત, દ્રવ્યશ્રુત. ભાવશ્રુત ચાર અનુયોગક અંદરમેં સમ્યગ્જ્ઞાન પ્રગટ કરના. સ્વભાવકે આશ્રયસે એકાકાર હોકર. દ્રવ્યશ્રુત બાહર હૈ, ઉસકી ભક્તિ વહ વિકલ્પ હૈ. અપના સ્વભાવ ભાવશ્રુત પ્રગટ કરના વહ નિર્વિકલ્પ પૂજા હૈ. સમજમેં આયા? અકેલી પૂજા શ્રુતકી કરે ઔર સમજે નહીં કુછ. સેઠ! કરો પૂજા. ક્યા હૈ? વહ તો અજીવ શાસ્ત્ર હૈ. ઉસકી પૂજામેં ક્યા હૈ? કરો પૂજા, ભાઈ! શાસ્ત્રમેં ભગવાનકે ભાવ ભરે હૈં. નહીં. ઐસા કહતે હૈં. ભગવાનકી પર્યાય ભગવાનમેં હૈ, વાણીકી પર્યાય વાણીમેં હૈ. વહ તો નિમિત્તસે કહનેમેં આયા-જિનવાણી. જૈસે જિનપ્રતિમા હૈ, વૈસે જિનવાણી હૈ. વાણીમેં ક્યા જિન આ ગયે હૈં? વીતરાગકા ભાવ આયા હૈ ઉસમેં? વહ તો જડ પરમાણુકી પર્યાય હૈ. ઉસકી પરમાણુકી પર્યાયમેં ચેતનકી પર્યાય આયી માનના, ઐસા મિથ્યાદૃષ્ટિ માનતે હૈં. સમજમેં આયા? ઐસે ભગવાન સ્થાપના નિક્ષેપ હૈ. ઉસમેં ભાવ અરિહંત નિક્ષેપ માનના વહ વિપરીત માન્યતા હૈ. સમજમેં આયા? સેઠ! યહાં તો તોલ-તોલકર (બાત આતી હૈ). હીરેકો તોલકર લેતે હૈં ન? ઉસકે કાંટેમેં થોડા ભી આગે-પીછે નહીં હોના ચાહિયે.

એક રતિભાર... હમારે ભાઈ કહતે થે ન? બેચરભાઈ. (સંવત) ૧૯૯૯કે ચાતુર્માસમેં હમ વહાં થે. એક હીરા, સાઠ હજારકા એક હીરા.. લાયે બતાનેકો. હીરેકા વ્યાપારી હૈ ન. કલ આયે થે ન. હીરાકા વ્યાપાર હૈ, બડા વ્યાપાર હૈ. બેચરભાઈ લાયે થે, એક અસ્સી હજારકા, એક સાઠ હજારકા. સાઠ હજારકા થા વહ છોટા થા. ... એક રતિકા દસ હજાર રૂપયા લેતે હૈં. એક રતિકા દસ હજાર. સમજે? રતિ સમજતે હો? તીન રતિકા વાલ. વહ સબ ચલા ગયા. અભી દૂસરી ગિનતી ચલતી હૈ. પહલે ઐસા થા. તીન રતિકા વાલ, સોલહ વાલકા ગદિયાણું. ગદિયાણું આધે રૂપયેકા. બત્તીસ વાલકા એક રૂપયા. રૂપયાભાર. એક રૂપયાભાર બત્તીસ વાલ હોતા હૈ. ૯૬ રતિકા એક તોલા. રતિ.. રતિ. .. થા ન? એક રતિકા દસ હજાર રૂપયા. વહ કાંટા કૈસા હોગા? ઉસે તોલનેવાલા કાંટા કૈસા હોગા? કાંટા સમજે? કાંટા કહતે હૈં? ઉસકા પલ્લા હૈ ન? પલ્લા. ... હમે માલૂમ નહીં. વહ જહાં રહતે થે, ઈતના હોતા હૈ. ઐસે ઊપર-નીચે નહીં હોતા. સમજમેં આયા? ઉસકા પલ્લા હૈ ન? પલ્લા. થોડા ઊંચા હોતા હૈ. નીચે ધક્કા લગે તો ફેરફાર હો જાયે. ચાર મન ચાવલકો વજન નહીં કરના હૈ. પલ્લા ઈતના સૂક્ષ્મ (હોતા હૈ). થોડા-સા ઊપર-નીચે હો તો તોલમાપ હો જાતા હૈ. સમજમેં આયા? એક રતિકા દસ હજાર રૂપયા. એક અસ્સી હજારકા હીરા થા. ... સમજમેં આયા? છહ રતિભાર હુઆ ન? સાઠ હજારકા. ઔર દૂસરા .. અસ્સી હજારકા. ...

યહ તો સર્વજ્ઞ વાણીકી તુલના (હોતી હૈ). હીરા તો ધૂલ હૈ. વીતરાગ જ્ઞાનીકા જ્ઞાન તોલના, ઉસકા સમ્યગ્જ્ઞાનકા કાંટા બરાબર સૂક્ષ્મ હોના ચાહિયે. સમજમેં આયા? થોડા ભી ફેર પડે તો સમ્યગ્જ્ઞાનકી તુલના યથાર્થ કર સકે નહીં. ભીખાભાઈ! ... દ્રવ્યાનુયોગકી એકતાકા લેતે હૈં. હૈ ન દ્રવ્યાનુયોગ? ૩૫૬. યહ પહલે ચલ ગયી હૈ. ૩૫૬.

द्रव्यानुयोग उत्पादंते, द्रव्यदृष्टि संजुत्तं।
अनंतानंतं दिस्यंते, स्वात्मानं व्यक्त रूपयं।।३५६।।

શ્રાવક સમ્યગ્દૃષ્ટિકો દ્રવ્યાનુયોગકા અભ્યાસ કરના. સમજમેં આયા? ચાર અનુયોગકા અભ્યાસ. .. આ ગયા હૈ. દ્રવ્યાનુયોગમેં સાર ... કહતે હૈં. દ્રવ્યાનુયોગકા અભ્યાસ કરના ચાહિયે. ઉસકા અર્થ યહ. દ્રવ્યાનુયોગ અંદરમેં સ્વભાવમેં ઉત્પન્ન કરના. ઔર બાહ્યમેં દ્રવ્યાનુયોગ શાસ્ત્રકા અભ્યાસ કરના. દ્રવ્યાનુયોગકા અભ્યાસ કરના. દ્રવ્યાનુયોગ કિસકો કહતે હૈં? સમજે?

જિસમેં આત્માકા વર્ણન હો, દ્રવ્યકા વર્ણન હો, ગુણ-પર્યાયકા વર્ણન હો, ઉસકે અસ્તિત્વકા વર્ણન હૈ, જિસમેં અભેદ, ભેદ ક્યા ચીજ હૈ ઉસકા વર્ણન હો. '**द्रव्यानुयोग उत्पादंते**'. ઉસકા અભ્યાસ શ્રાવકોંકો હમેશા કરના. વહ શાસ્ત્ર ભક્તિમેં, શાસ્ત્ર કર્તવ્યમેં હમેશા વિકલ્પ આતા હૈ. નિશ્ચયમેં અંતરમેં દ્રવ્યાનુયોગકી શુદ્ધિ પ્રગટ કરના. બાહરમેં ઐસા વિકલ્પ શ્રુતભક્તિકા, શ્રુતવાંચનકા હમેશા દ્રવ્યાનુયોગકા અભ્યાસ (હોતા હૈ). યહાં તો અભી દ્રવ્યાનુયોગ કિસકો કહના ખબર નહીં, તો અર્થ કૈસા કરના વહ માલૂમ હી નહીં હૈ.

સમ્યગ્દૃષ્ટિ હોકર '**द्रव्यदृष्टि संजुत्तं**'. સાથમેં દ્રવ્યાર્થિકનયસે શુદ્ધ આત્માકી દૃષ્ટિ ભી પ્રાપ્ત કરની ચાહિયે. અકેલે દ્રવ્યાનુયોગકા અભ્યાસ નહીં. સમજમેં આયા? .... પૈસેકા. સેઠી! પૈસેકા-... એક સાધુ કહતા થા કિ સબ વીતરાગસ્વભાવી. સામનેવાલેને કહા, હમ વીતરાગી કૈસે? ઉસને કહા, આપ સબ વીતરાગ હો. હમ વીતરાગ કૈસે? ઉસે ઐસા લગા કિ, કોઈ આત્માકે લિયે કહતે હોંગે. વીતરાગ માલૂમ નહીં? વ્યુત નામ પૈસા, રાગ નામ પૈસેકા પ્રેમી. પૈસેકો વિત્ત કહતે હૈં ન? વિત્ત. વિત્ત-પૈસા. વીતરાગ હૈ સબ. વિત્ત નામ પૈસેકા પ્રેમી. ઐસે વિપરીત અર્થ કરતે હૈં. ... તત્ત્વકી ખબર નહીં. આત્મા વીતરાગી હૈ. આત્માકા સ્વભાવ વીતરાગ હી હૈ. ઉસકા તો ભાન નહીં ઔર યહ વીતરાગ લગા દિયા. આપ સબ વીતરાગી હો. પૈસેકા પ્રેમી. અરે..! કહો, સમજમેં આયા?

'**द्रव्यदृष्टि संजुत्तं**'. સમ્યગ્દૃષ્ટિ દ્રવ્યદૃષ્ટિ હૈ. દ્રવ્ય અપના કૈસા હૈ, દ્રવ્યાર્થિકનયસે અપની દૃષ્ટિ કરકે, જો દૃષ્ટિ લગાયી હૈ, ઉસકા બારંબાર અપને સ્વભાવ સન્મુખમેં અભ્યાસ કરના. સમજમેં આયા? '**अनंतानंतं दिस्यंते, स्वात्मानं व्यक्त रूपयं**' અપને શુદ્ધ આત્માકે સમાન જગતકે અનંતાનંત આત્મા ... સબ દ્રવ્ય શુદ્ધ હૈ. જૈસા મેરા આત્મા શુદ્ધ હૈ, ઐસે સબ આત્મા શુદ્ધ દૃષ્ટિમેં આતા હૈ. અપની પર્યાયબુદ્ધિ નિકલ ગયી. સબ આત્મા દ્રવ્યસે શુદ્ધ હૈ. ઐસા સબકો દૃષ્ટિસે દેખતે હૈં. અશુદ્ધ હૈ તો ઉસકે (પાસ). સમજમેં આયા? '**अनंतानंतं दिस्यंते, स्वात्मानं व्यक्त रूपयं**'. ઉસકા અર્થ વહ કિયા. બાકી અપને આત્માકો અનંત-અનંત ગુણવાલા પ્રગટ હૈ, ઐસા અંતર દૃષ્ટિમેં દેખતે હૈં. ઐસા લેના. સમજમેં આયા?

યહાં '**स्वात्मा**' શબ્દ પડા હૈ ન? '**अनंतानंतं दिस्यंते, स्वात्मानं व्यक्त रूपयं**'. અપના આત્મા અનંતાનંત ગુણસે ભરા પ્રગટ હી હૈ. વ્યક્ત નામ પ્રગટ હી હૈ. કોઈ ગુપ્ત

નહીં હૈ. સમજમેં આયા? એક સમયમેં અનંતાનંત.. વહ કહા થા ન? અનંત ગુણા ગુણ. ઐસે અનંતાનંત ગુણ અપને આત્મામેં પ્રગટ હી પડે હૈં. ઐસે સ્વાત્માકો દ્રવ્યાનુયોગ યાની અંતર્મુખ હોકર અભ્યાસ કરના, ઉસકા નામ સમ્યગ્દૃષ્ટિકા શ્રાવકાચાર કહનેમેં આતા હૈ. કહો, સમજમેં આયા? ૩૯૨.

दर्शनं यस्य हृदये शुद्धं, दोषं तस्य न पश्यते।
विनाशं सकलं जानंते, स्वप्नं तस्य न दिश्यते।।३९२।।

દેખો! ક્યા કહતે હૈં? જિસકે હૃદયમેં સમ્યગ્દર્શન શુદ્ધ ચૈતન્યકી દૃષ્ટિ ઔર અનુભવ હુઆ હૈ, પ્રતીત, અનુભવ, ભાન હુઆ, શુદ્ધ હૈ. ઉસકે ભીતર કોઈ દોષ નહીં દિખલાઈ પડતા હૈ. પહલે વહ શબ્દ આયા થા. '**दोषं न पश्यते**'. દોષ દૃષ્ટિમેં નહીં દિખતે, દૃષ્ટિમેં દ્રવ્ય દિખતા હૈ. દોષ જો રાગાદિ હોતે હૈં, જ્ઞાની ઉસકા જ્ઞાતા-દૃષ્ટા હૈ. સમજમેં આયા? ઉસકે ભીતર કોઈ દોષ નહીં દિખલાઈ (દેતા હૈ). અકેલા આનંદકંદ શુદ્ધ ચૈતન્યકી દૃષ્ટિ હૈ, પૂર્ણાનંદ જ્ઞાન દિખતા હૈ.

'**विनाशं सकलं जानंते**' સર્વ જગતકી ધન, વસ્ત્રાદિક પરિણતિ, પરિગ્રહકો વિનાશિક જાનતે હૈં. સમ્યગ્દૃષ્ટિ .. અપને નિત્ય આત્માકો અનુભવમેં જાનતે હૈં ઔર સબ પદાર્થ, જગતકા ધન, વસ્ત્ર, મહલ, મકાન, ઇજ્જત, કીર્તિ વિનાશિક માનતે હૈં. સબ નાશવાન હૈ, નાશવાન હૈ. મેરા આત્મા ત્રિકાલ આનંદ ધ્રુવ એક અવિનાશી હૈ. ઐસે સમ્યગ્દૃષ્ટિ શ્રાવકકા આચાર કહનેમેં (આતા હૈ). લો, યે આચાર. '**स्वप्नं तस्य न दिश्यते**'. સ્વપ્નમેં ભી નાશવાન વસ્તુકા રાગ પૈદા નહીં હોતા. સપનેમેં રાગ મેરા હૈ, દેહકી ક્રિયા મેરી હૈ, ઐસા સમ્યગ્દૃષ્ટિકો હોતા નહીં. સપનેમેં નહીં આતા. સપના ઐસા નહીં હૈ. આહાહા..! રાગકા કણ ઉત્પન્ન હોતા હૈ, વહ મેરા નહીં, નાશવાન હૈ. દેહાદિ પદાર્થ નાશવાન હૈ. '**स्वप्नं तस्य न दिश्यते**'. સપનેમેં ભી પરકો અપના જાનતે નહીં. સમજમેં આયા? ૩૯૯ દેખો.

अनेक पाठ पठनं च, अनेक क्रिया संजुत्तं।
दर्शनंशुद्धि न जानंते, वृथा दान अनेकधा।।३९९।।

યે તો કૈસે અર્થ કરના, કૈસે સમજના વહ ભી સાથમેં આતા હૈ. સમજમેં આયા? '**अनेक पाठ पठनं**'. અનેક પાઠોંકા પઢના. શાસ્ત્રકા, હાં! દૂસરેકી બાત (નહીં હૈ). દૂસરા સબ તો કુજ્ઞાન હૈ. શાસ્ત્રકે અનેક પાઠ પઢના ઔર અનેક પ્રકારસે વ્યવહાર ચારિત્રકા પાલના. દયા, દાન, ભક્તિ, વ્રત, બ્રહ્મચર્ય સબ પાલના ઔર અનેક પ્રકારકા દાન દેના. અનેક પ્રકાર મુનિયોંકો દાન, કરૂણાવંતકો દાન, પંડિતકો દાન, ઐસા સબ આતા હૈ ન? નિરર્થક હૈ. કિસકો? યદિ શુદ્ધ સમ્યગ્દર્શન અનુભવ નહીં કિયા જાયે. અપની દૃષ્ટિ સ્વભાવ સન્મુખ ... સમ્યગ્દર્શન ન હો, અપની દૃષ્ટિ સુધારી નહીં, ઉસકી સબ ક્રિયા વૃથા ફોગટ હૈ. પઢા-લિખા ફોગટ હૈ, ક્રિયાકાંડ ફોગટ હૈ, ઉસકા દાન (વ્યર્થ હૈ). કહો, સેઠી! ઓહો..! ૪૦૦.

दर्शनं यस्य हृदयं दृष्टा, सुयं ज्ञान उत्पाद्यते।
कमठी दृष्टि जथा डिंभं, सुयं व्रिद्धंति बुधै।।४००।।

यह गाथा पहले अपने आ गयी है. आठ व्याख्यानमें आ गयी है. जिसके मनमें सम्यग्दर्शन विद्यमान है. अपने स्वभावकी दृष्टि, राग-विभावसे भिन्न, ऐसा प्रथम धर्म प्रगट हुआ है, वहां ही श्रुतज्ञान बढता जाता है. वहां सम्यग्ज्ञान बढता जाता है. सम्यग्दर्शन बिना सम्यग्ज्ञान बढता है नहीं. वहां ज्ञान है नहीं तो बढे कहांसे?

'**सुयं ज्ञान उत्पाद्यते**' है न? '**कमठी दृष्टि जथा डिंभं, सुयं व्रिद्धंति**'. जैसे ..की दृष्टिसे, काचबा, काचबा होता है कि नहीं? कछुआ. .. उसी तरह बुद्धिमानोंको .. ज्ञान बढता जाता है. कछुआ ... दृष्टि देता है. कछुआकी ऐसी प्रकृति है कि ... कछुआका निरंतर ध्यान ... की तरफ रहता है. ऐसे धर्मीकी दृष्टि बारंबार द्रव्यस्वभाव पर पडती है. वस्तु.. वस्तु.. वस्तु.. वस्तु.. वस्तु. उसकी दृष्टि यहां (है) तो उसका ज्ञान बढता ही जाता है. कछुआकी .. उसकी दृष्टि वहां हमेशा रहे तो बढती जाती है. ऐसे सम्यग्दृष्टिकी दृष्टि द्रव्य पर है, तो सम्यक् श्रुतज्ञान बढता ही जाता है. बिना पढे बढता जाता है, ऐसा कहते हैं. सेठी! उसका नाम दर्शनशुद्धि कहनेमें आता है. हो गया..

(श्रोता :- प्रमाण वचन गुरुदेव!)